

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. по полудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламні неопечатані е
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісламі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 с.
від стрічки.

Невідрадне положенє укр.- русского клябу.

(Δ) Перед кількома днями на основі дійсних даних а також на основі власного признання руских послів, між иншими п. Будзиновського обговорили ми безуспішність політики укр.-русского клябу за цілих два роки діяльності «народного парламенту», а також і повне відокремленє укр.-русского клябу посеред парламентарних сторонництв. Нині можемо ще покликати ся додатково на неперечне свідощтво члена парлам. комісії укр.-русского клябу дра Костя Левицкого.

В N. fr. Presse з дня 17. с. м. оповіщує др. К. Левицкий статю, в котрій обговорює становище Русинів супроти наради п. овідників сторонництв, що відбула ся 17. с. м. у Відні. Тут з жалем зазначає др. К. Левицкий, що «ніяке сторонництво народного парламенту доси дійсно не вступило ся за рускими домаганями», а також, що «дотеперішня діяльність держ. ради не принесла Русинам поправи відносин в порівнянню з давнішими». Окрім того, що «ніяке парламентарне сторонництво доси не вступило ся за рускими домаганями, бачить др. К. Левицкий причиною безуспішности політики укр.-русского клябу в тій обставині, що Поляки опирають ся оправданим домаганям українсько-русского народу.

Длятого вказує др. К. Левицкий на се, що успішна законодавна робота в держ. раді може бути забезпечена лише тим способом, наколи настане порозумінє не тільки між Німцями і Чехами, але також між иншими спорядчими сторонництвами, щоби довести до розв'язки національного питання між усіма народами держави. Др. К. Левицкий вказує на те, що ми вже нераз і в нашій часописи обговорювали, що не тільки треба подбати о розв'язку німечко-чеського питання, але також о справедливу полагоду польско-русской справи. Др. К. Левицкий запевняє отже, що «рускі народні представники приневолени бороти ся всіми способами проти того, щоби руский нарід не був виданий на ласку і неласку польским можновладникам.

Які то мають бути сі всі способи боротьби, про се не висловлює ся виразнійше др. К. Левицкий. Припускаємо, що мав на думі парламентарні і законні способи боротьби. Але инакше задивляють ся на ті способи боротьби крайні живла радикального і народно-демократичн. сторонництва. Так н. пр. недавно орган «Народного Комітету» з нагоди іменованя інспекторів староств висловив ось який погляд: «Така адміністративна реформа намісника Бобжинського в простих кпинами. Руский нарід же реформи адміністрації а коли стратить всяку надію і побачить, що так дальше бути не може, тоді сам позьме ся до реформи; а що руский нарід простий, отже і реформа буде проста, але може стати неприємною самим реформаторам».

Доси староства була майже без контролю, бо хіба десь колись намісник міг виїхати на інспекцію (діяло ся се дуже вимково і рідко коли). Тепер зроблений бодай почин до контролю, а перед тим ще деяких старостів, що стали неможливими задля своїх воступків на провінції, як Шведзіцкий, Заградник, Річчі і ин. стягнуто до Львова, щоби під оком намісника працювали. Певно, що богато ще треба направити і змінити, однак така реформа не відбуває ся протягом місяця ані кількох навіть, а вимагає виробленя персоналу обовязкового, здібного і трудящого та безсронного, що не так легко досягнути в короткім часі. Чи така погроза «Свободи», подібна погрозам свого часу редактора Цегельського, що в Галичині треба зробити Македонію, помагає рускому народови, рускій справі, чи не причиняє ся до погіршеня положеня — про се здає ся не треба довго розводити ся. Оно хіба може довести до того, що такі «реформатори», яких має на думі «Свобода», котрі би по «македонськи» реформували відносини в Галичині, можуть опинити ся в такім положеню, в яке попали нераз уже наші селяни підюджувани несправданими очайдухами.

А про оден з таких способів боротьби висловив ся також посол Будзиновский в Zeit, заявивши, що рускі послы в держ. раді не залишать ані обструкції, ані навіть ужитя на гої насилля (nackte Brachialgewalt). Проби такі вже робили рускі послы в першім році теперішнього парламенту, а які добутки досягнули, бачимо наглядно. Сим досягнули іменно те, що ніяке сторонництво — як каже др. К. Левицкий — не вступило ся за рускими домаганями! Такі способи, як вже бар. Бек сказав рускому клябови, помагають лише всеполюкам до скріпленя їх верховлади, а ті, котрі дораджують і заохочують до таких способів, є найліпшими помагачами всепольскої політики і її прислужниками.

Многоважний добуток українсько-русской науки.

Давно вижиданий Словар української мови зредагований відомим письменником Борисом Грінченком, нагороджений петербурскою Академією Наук 2-гою премією Костомарівською, зоявив ся уже в цілости в 4-ох великих томах і є неавичайно цінним добутком укр.-русской науки, справдешною скарбою україн. мови. Про сей словар пише київська «Рада»:

«Нарешті закінчилось капітальне виданє, якого сподівалось українське громадянство десяти років, над яким працювали цілі покоління українських діячів і яке має велику вагу для справи нашого національного самопізнаня. Ми говоримо про чотирохтомовий «Словар української мови», зібраний редакцією журналу «Київская Старина» і впорядкований та зредагований Борисом Грінченком. Повний словар живої народної мови має такеж саме велике значінє, як і національна історія, і через те ми бачимо, що діячі національного відродженя славє всіх славянських народів*) ставили поміж найпершими

своїми завданнями, поруч з історією народу — скласти словар єго мови, щоб зберігти єго мову, щоб зберігти єго словесні богатства, зложити їх до одної скарбони, яка послужилаб основою для утвореня літературної мови і розвитку письменства.

Така велика праця, як уложенє словника, кудиб увійшли не тільки слова народної мови з усім богатством її діалектів та відмін, але й слова мови письменної, — рідко буває під силу одній людині. І через те ми бачимо, що над уложенем таких словників працюють здебільшого цілі колеги вчених, і працюють часом довго. Так, н. пр., петербурска Академія Наук видає тепер «Словарь русского языка»; виданє розпочало ся в 1891 році, а доведено доси словар тільки до букви З або К.

І над нашим українським словарем працювала ціла громада людей на протязі пів сотні років; але серед неї мало було людей з спеціальною філологічною освітою; діло вело ся без системи, кілька разів змінюва ся порядок користуваня з словарного материялу, так що врешті довести словар до путі, обробити материял, перевірити науковим способом і зредагувати до печати мусіла одна людина, імя котрої стоїть на чолі виданя.

Історія нашого нового письменства показує, що першє єго діячі, починаючи з самогож Котляревського, дбали про уложенє словника народної мови. Маємо цілий ряд проб скласти більший або менший словничок української мови, які ідуть на протязі цілого XIX столітя. Серіозно заходив ся коло сеї справи П. Куліш, який у першій же книжці «Основи», як тільки почала она виходити в 1861 році, заявив, що він готує до виданя український словар, зложений з материялу, зібраного ним самим і цілим рядом инших осіб, серед яких були: Шевченко, Костомарів, Ганна Барвінок, Номис, Оп. Маркович та инші. Але почувши, що К. Шейковський теж думає видавати український словник, назбиривши ніби то 35.000 слів, Куліш зупинив свою роботу. Більше він до неї не вертав ся, а д. Шейковський теж не здійснив свого наміру, видавши тільки початок словара і кінець. Материял, що був у Куліша, перевезено було до Харкова, а р. 1864 до Києва і передано місцевій українській громаді. З того часу починає ся робота над словарем, яка йшла аж до кінця 1904 року, коли останній редактор єго віддав словар до розгляду Академії Наук (історія уложеня словара розказана Б. Грінченком в передмові до I-го тому словара; тамже й короткий огляд української лексикографії).

В Києві над словарем працювало багато людей; одні постачали материял, другі впорядковували єго. Але, як уже згадано вище, в упорядкованю не було певної системи; редактори частенько перемінювались і новим доводилось переробляти те, що зроблено було старими. Словар мали віддати на розгляд Академії, сподіваячись, що она присудить за него премію засновану М. Костомаровим за найкращий словар української мови. В 1897 році редакція «Київ. Старини» почала єго печатати і встигла видати кілька листів. Але тут виявилось, що словар не задовольняє вимогам, які ставить до словара Академія Наук. Тоді печатанє припинено. Року 1902 скарварний материял віддано Борисови Грінченкови, щоб він обробив згідно з науковими вимогами, доповнив словами з творів українських письменників, які почали писати не пізнійше 1870 р. і взагалі зредагував. Праця Б. Грін-

ченка, окрім наукової обробки, систематизації й пояснень до слів з творів народної словесності й з українських авторів, побільшила обсяг словаря сливе у двох; усього слів у словнику тепер коло 68.000 (Д-ій Г. Тимченко окремо склав словник старої книжної й актової української мови, зібравши коло 12.000 слів; сей словник мабуть буде видано окремо**).

Академія признала словар (в кінці 1905 року) достойним 2-ої Костомарівської премії. Першої не призначено через те, що в словар не заведено було слів з творів письменників, що виступили на літературне поле після 1870 року, а також через те, що збирачі словарного матеріалу обминали діалекти північно-української мови. Звичайно, що се не зменшує загальної наукової і практичної ваги словаря. З 1907 року словар почав печататись, і ось нарешті ми маємо его скінченим, у 4-х великих томах, що разом складають коло 140 листів печатних, або около 2240 сторін.

Хоч пізно, але всеж таки маємо нарешті словник, — правдивий інвентар нашої мови. Окрім наукової ваги, як основа для наукових студій над мовою, словар мати ме величезне практичне значіння. Процес вироблення літературної української мови далеко ще не закінчив ся, він відбуваєть ся на наших очах. Зріст літератури і науки українською мовою далеко випередив саму мову, і ми бачимо, як наші автори „кують“ багацько нових слів і зворотів, позичають з чужих мов; ми бачимо, як мало взагалі наші молодші письменники знають народню мову, бо они учать ся її уже з книжок, з літератури, пересипаної силою неологізмів. Словар народної мови, де зібрано величезні запаси слів, уживаних народом, дасть змогу звернутись до самого надійного і чистого жерела — до народної мови і черпати звідси замість звертатись до чужих мов або віддатись штучній творчості. Се сприяти ме наближенню нашої книжної мови до народної, очищенню її від невдатних неологізмів чужих слів¹⁾. Та й для самого ознайомлення з нашою мовою буде тепер найкращий підручник, брак якого досі так прикро відчував ся слике кожному з нас. Всі проби українських словників, що були досі, або не видержували зовсім критики, як от словник Піскунова, або були малодоступними, як наприклад українсько-німецькі словники (Желехівського, Поповича та др.).

Не маючи своєї національної (на Україні російській) школи, ми досі вивчаємо нашу мову тільки з книжок та часописів. Словар Б. Грінченка служити ме прекрасним регулятором і підручником для такого вивчення — однаково для своїх і для чужих. Він служитиме також найкращим доказом багатства, різнородности й гнучкості нашої мови, служитиме показником великої духовної роботи, яку виконав наш народ на протязі століть, виробляючи собі найпотрібнішу і найдорожшу культурну зброю — мову, се справжнє зеркало своєї душі, образ національної вдачі. І може малодушні сини сього народу, що з такою злочинною легковажністю кидають мову своїх батьків, навчать ся більше поважати і цінити се предківське надбання, про котре поет, звертаючись до українського народу, сказав:

Єдиний скарб у тебе, рідне слово,
Заклятий для сусідського хижацтва,
Воно — життя твого міцна основа,
Певніша над усі скарби й багатства...

Д. Д-ко.

¹⁾ Караджич у Сербів, Лінде у Поляків, Юнгман у Чехів, Даль у Москалів. — *Ред. Русл.*

²⁾ Можна би також бажати, щоби ся важна праця як найскорше появилася. — *Ред. Русл.*

³⁾ Особливо в часописах українських подібуємо чимало чужих слів, якими засмічує ся нашу гарну мову. На се небагом звернемо увагу. — *Ред. Русл.*

Альбанія і альбанське питання.^{*}

Найцікавішою та найменш дослідженою закуткою Європи є Альбанія. З кінцем минулого століття зауважив знаменитий історик Гіббон (Gibbon): „Альбанія лежить так недалеко

Італії, одначе є менше знана, чим середина Америки“. І дійсно досі не вяснено, що то є властиво Альбанія і де є її границі. Рівнож суперечними є гадки що до походження Альбанців. Судячи з їх численних звичаїв і обичаїв, н. пр. присяги на камінь (Perkot-pesz), можна думати, що походять они від Пелазгів первісних жителів Балканського півострова. Турки думають, що Альбанці є потомками давних Іллірійців. Їх язик не є спорідненим з ніяким иншим, які лише знаємо.

Самі Альбанці зовуть себе „Ішкіптарамі“ (iszkipé = орел; tag = син; сини орла) від старинних воєнних прапорів, на яких находив ся римський орел. Назва „Арнавт“, під якою они тепер звісні в Туреччині, походить від слова „Asvāreori“ (зіпсоване Albanitoi), як Візантійці називали сей нарід.

Згаданий вище історик каже, що є три Альбанії, а іменно: географічна, яку легко найти на карті, політична, теперішній шкодерський вілаєт (Скутари), до якого переважно відносять ся привілеї альбанської людности і етнографічна, якої границі годі означити, позаяк сотки тисячів Альбанців можна стрінуті і в монастирській і в косівській і в янівській вілаєті. В р. 1896 альбанський народний союз Drita вислав до великих держав обіжників з просьбою, щоби частини згаданих виспе вілаєтів, заселені Альбанцями, прилучено до шкодерського вілаєту і щоби цілість становила осібно альбанську автономічну провінцію, в роді острова Самос, або гір Ливану. В нинішніх часах Альбанці є de iure і de facto зовсім автономічними.

Альбанці зберегли de iure всі привілеї, що зацїлили з їх старинного устрою. Ділять ся на 20 племен а кожде племя на „хоругви“. На чолі кожного племені стоїть „байрактар“, уряд звичайно дідичний і кождий новий „байрактар“ потверджує звичайно урядово турецький валі. Крім сего кожде племя вибирає свого представника, який мешкає в головнім місті вілаєту і є посередником між турецькими властями і племенем. Від 1880 р. збори тих представників затвердила Велика Порта яко сталу колегію, а предсідник єї одержує платню від турецького правительства.

Що дотикає внутрішнього устрою, то кождим племенем рядить рада старших, що находить ся при боці байрактара, в важніших справах скликають т. зв. „Куwent“, великі збори племені, на які висилає кожда хата представника, звичайно найстаршого з родини. Альбанці судять ся своїми законами, які знають лише дві кари: грошеву кару, та конфіскату худоби; їх кодекс, що переховав ся лише в традиції під назвою „закона Дука-Гіні“ (т. є. закона князя Івана, сина неаполітанського короля, який володів в Альбанії в XI ст.) признає в части Вел. Порта, а уживають его в багатьох гірських округах.

Серед Альбанців, яких числять Турки на 1½ мільона, є 30% християн; се одинокі ghiawt-яким за давного самодержавного правительства вільно було носити оружжя, а то мабуть по тій причині, що колиб їм були сего зборовили, то они й так дуже не слухалиб сеї заборони, позаяк в Альбанії de facto не робить ся сего, що писане на папері. На папері належить Альбанія до Туреччини і є заряджувана після загальних засад. Одначе в дійсности далеко менше числять ся в Альбанії з турецьким правительством, з турецькими законами і судом, чим в віддаленім Ємені. Турецькі власти признають самі, ще після невібагливої турецької „скалі“ не відпрають они ніякої ролі поза мурами міст. Всякі розпорядки і засуди висших турецьких інстанцій остають без найменших наслідків.

Се вроджене почуття і замилуване до независимости проявляло ся у Альбанців в ріжних епохах. Останнім історичним альбанським героєм в цілїм значінню того слова був Юрій Кастріоті (ум. 1467 р., звисний загально під іменем Скандербег), який довгий час опирав ся турецьким завойовникам. Після битви народів на Косовім полі (15/VI 1389) рішила ся доля християнського альбанського князівства. Від сеї пори нічо не чути про Альбанію і Альбанців, доперва в часах Наполеона появляють ся на політичнім виднокрузі в особі Аллі-баші Тепеліяні,

якому сей великий цісар жертвував королівську корону Епіру, але Аллі-баша її відкинув.

(Конець буде).

^{*} Przegľad krajowy 1909, ч. 6. З огляду, що Альбанія відіграє важну ролю в рішеню Східного питання і що до перестрою Туреччини, подаємо сю статю з міродатного пера. — *Ред. Руслана.*

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Скликана д-ром Гломбінським на 17. с. м. до парламенту нарада провідників парламентарних сторонництв мала о стілько лише „успіх“, що провідники роботящих сторонництв пересправляли з провідниками обструкції. Перед полуднем був ще в Слав. Союзі вельми воєнний настрій, але після обіду змякли его провідники і заявляли вже охоту вернути на дорогу праці, наколиб їм лише улєкшено яким способом сей поворот. Одначе винайти такий спосіб не так легко і тому ціла нарада закінчила ся тим, що поручено д-рови Гломбінському вести дальше переговори з правительством, щоби уможливити скликанє держ. ради і успішну сесию, а про вислід сих переговорів мав би він звістити нараду клубових предсідників.

Однак замість глядіти виходу з обструкційних сутячів, Слав. Союз запер собі сей вихід ухвалою парламентарної комісії, котра заявила ся 9 проти 6 голосів проти вересневої сесії держ. ради і то голосами чеських радикалів, молодочехів, реалістів, чеських хліборобників і словінських людовців. За вересневою сесією були лише чеські катол. людовці, вольнодумні Словінці і Хорвати. Змайоризовані сторонництва вельми сим невдоволені і вказують на се, що оклик: „без чеського сойму не буде держ. ради“ є зачарованим колесом, бо як раз вереснева сесія держ. ради мала би витворити корисний для соймів настрій і тому переголосовані в Слав. Союзі сторонництва заявили, що они не будуть політики більшости безуслівно піддержувати.

Наслідком відпорного становища Слав. Союзу справа вересневої сесії стоїть так як поперед, але є надія, що може д-рови Гломбінському в переговорах з правительством і Слав. Союзом, котрий всеж таки троха злагодив свій опір, поведе ся досягнути якийсь успіх.

Правительством не вдавало ся ще д. 17. с. м. в переговори, вижидаючи їх вислїду, про який др. Гломбінський здав звіт бар. Бінертови, однак бар. Бінерт довше розмовляв з деякими провідниками сторонництв, маючи на думці скликати чесько-німецьку нараду.

Христ. суспільна „Korr. Austria“ досить вдоволенна з сеї наради сторонництв і вказує на те, що навіть др. Шустершіч заявив, що обструкції вже нема. Поляки а передовсім др. Гломбінський задивляють ся на сю нараду вельми оптимістично і думають переговори з провідниками сторонництв, як звіщають віденські древники, дальше почати дня 29. с. м.

Опір Слав. Союзу проти вересневої сесії оправдують его провідники тим, що точка тяжести спочиває тепер в чеськім соймі і що він передовсім повинен виявити своє становище що до фінансового пляну правительства. В короткій вересневій сесії і так не можнаб ухвалити сего пляну, а продовжуване сесії вишло би на шкоду соймів. Напиранє Німців, щоби правительством жонаглувало знов справу язикових предлог, викликає невдоволенє між Чехами тим більше, що Німці досі ані слівцем не заявили, як они будуть поступати в чеськім соймі.

Чеські хліборобники роблять перепони що до успішної роботи в держ. раді, щоби довести конче до розв'язаня держ. ради, бо сподівають ся в нових виборах здобути значно більше мандатів, коли тимчасом по ушліві цілої 6-літньої доби лєдво успіли би удержати ся в такім числі супроти амагань чеських катол. людовців. З вимкою кількох чеські хліборобники визискували

мандати для поправки своїх матеріальних відносин і осягнення становищ. В Чехах поступають они так, що розділюють підмоги ввєднані від правительства не між селян, але між агітаторів.

На засіданю Слав. Союза дн. 17. с. м. обговорювано також справу прилуки укр. руского клубу до Союза і в тій цілі запрошено на нараду пп. Романчука і д-ра Костя Левицького, одначе нарада не довела до бажаного успіху. Видно, ані Чехи ані Словінці не хотять псувати своїх взаємин з поль. колом справдешною злукою з Укр. рус. клубом. Слав. Союз буде отже від случаю до случаю укладати спільне поступованє з укр.-руск. клубом.

Загальну увагу політ. кругів звернула обставина, що перед кількома днями архієп. Франц Фердинанд відвідав на літнім побуті бар. Бінерта в Кіцбігелі. Сим відвідином приписують велике політичне значінє і вважають се скріпленєм становища бар. Бінерта, а крім того вважать ся з тими відвідинами вісти, вправді опісля заперечені, що архієпископ настає на як найскорше розв'язанє держ. ради.

Рада міністерска відбула ся дня 18. с. м. а головним предметом наради був новий фінансовий план і справа урухомленя чеського сойму. Рада міністрів признала ковечність скликаня держ. ради в найближшій часі, наколи буде порука, що она буде займатися законодавчою роботою. Се треба однак почати річевими і політичними підготовленнями. Особливу увагу звертає правительство на підготовленє можливости спокійної сесії чеського сойму, бо зближенє сторонництва в чеськім соймі вплинуло би також корисно на держ. раду.

В другій половині вересня зберуть ся отже сойми, а правительство сподіває ся переговорами довести до того, що можна би відтак перервати соймові сесії і з початком жовтня скликати держ. раду, котра має важні справи полагодити. Сойми зібралиб ся відтак на ново в грудні. Рада міністрів вважає на раду провідників сторонництва з 17. с. м. доказом, що они бажать законодавчої роботи парламентарної і в тім згоджують ся із змаганнями правительства, котре бажав в найближшій часі скликаня держ. ради для ухваленя важних законів.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Еміліяна, Леонтия; римо-кат.: Іванни з Ш. — В неділю: руско-кат.: Матея; римо-кат.: Філіберта.

— 3 нагоди 79. уродин Цісаря Франц Йосифа I. зложила в середу депутация львівських укр.-руских товариств желаня на руки намісника д-ра Михайла Божинського. Депутация провадив проф. Володимир Шухевич. В склад депутации входили між иншими: пос. др. Евген Олесницький, др. Стефан Федак, дир. Кость Паньківський, Йосиф Доманик, Василь Іресьяк і Альфред Будзівновський, котрі заступали отєї товариства: «Дністер», «Кравей Союз кредитовий», «Кравей Союз ревізійний», «Руску Бєсїду», «Наукове Товариство ім. Шевченка», «Просьвіту», «Народну Торговлю», «Учительску Громаду», «Руске Товариство педагогічне», «Боян», «Муличне Товариство ім. Миколи Лисенка», «Труд», «Товариство ім. Петра Могили», «Доставу», «Сокіл», «Зорю», «Товариство урядників і священників», «Народну Гостиницю», «Жіночу Громаду», «Землю», «Сокільський Бавар», «Львівску Русь», «Міщанський Союз торговельно-промисловий», «Силу», «Провидінє» і «Товариство для розвою рускої штуки». Промову виголосив проф. Шухевич, на яку відповів відтак Ексц. намісник Божинський.

— Затвердженє вибору. Цісар затвердив вибір п. Тадея Ценьського, власт. дїбр. в Дрогобичі, на председателя, а д-ра Адама Глажевського, власт. дїбр. в Хмеліві, на містопредседателя повітової ради в Заліщиках, а вибір кн. Витовта Чарториского, власт. дїбр. в Полквінях, на председателя повіт. ради в Ярославі.

— Бурі з дощем. Передвчерашної ночі шалїла над Львовом буря з дощем і громами. Дощ падав цілу ніч, а вчерашнього дня кількома наво-

ротами. В міських парках наробила буря доволі багато шкоди.

— «Приют» для членів «Взаємної помочи учительської». Товариство «Влаїмна поміч учительська» утворило з днем 15. липня при улиці Скарбківській ч. 33 у Львові приют для своїх переїжджаючих через Львів членів звичайних і спомагаючих. Оплата за добу виносить 1 К. Урядженє гарне і чисте. Зваживши, що у Львові дає відчувати ся брак порядних, дешевих готелів, та що «Приют» містать ся в центрі міста — є се для членів «Взаємної помочи» велика вигода.

— Огонь. В Будиліві, бережанського повіта знищив пожар 38 господарств селянських і сім будинків на фільварку дїдича Ротшайна.

— До сегорічного урожаю на Україні. Через те, що так довго не було дощу і стояла страшенна спека, буракові плянтації в окрузі уманьської півд.-зах. залізницї пропадають. Бурак — дуже маленький. Гине й гречка та просо. — З місцевости коло села Сунки, черкавского повіту, повідомляють, що там жнива вже скінчились, ще тільки порають ся коло проса. Урожай — середній. Проса повигорїли; гречки теж. Ціле літо стоїть страшенна спека, а дощів не було. Спека ся багато наробила лиха і пасїчникам. Всї жаліють ся, що мало меду, — вдвоє — втроє менше торішнього. Роїв майже зовсім не було.

— Черепиця. Попит на черепицю, яко проти-пожарну річ, став такий великий по всіх повітах на Волині, що заводи не встигають виробляти, скільки треба їй. З привоуду сего в губ. земській управі у Житомері радили власники черепичних фабрик, рішивши завести більш правильну організацію виробу черепиці. — (Вол.)

— Воздушний дезертир. Оноді вечером в Будапешті один з інженерів пробував нову машину до лету свого винаходу. Думаючи, що машина не далеко залетить, пустив мотор в рух і машина пішла у воздуху та полетїла сьвітами. До 24 годия потім ні звідки не було вісти, де машина упала.

— Дрібні вісти. Бувший професор львівського універс. др. Людвик Гумпльович отруїв ся разом зі своєю жінкою в Градці з причини невилічлимих недуг: слїпоти у жінки та рака на язичі. — Добра Ляшків в белзкім повіті набув на ліцитації п. Леваїдовський, брат дотеперішньої властительки, п. Ломницької, за 569.300 К.

Оповідки.

— 3 Копичинець. В неділю 22. серпня відбуде ся в Копичинцях представленє «Сто тисяч» комедия в 4 дїях Карпенка-Карого і «Ювілей» жарт на 1 дію Чехова. Початок 7½ год. вечером.

— Про заложенє приватної гімназії в Долині, реферувати ме проф. др. Михайло Пачовський на загальних зборах філії Тов-а «Просьвіти» в Долині, які відбудуть ся в неділю дня 22. серпня 1909. р. о годині 3. по полудни в салі Ради повітової в Долині. Крім сего стоять на дневнім порядку зборів ще отсі справи: Відчитанє протоколу, справозданє видїлу загальне і з заряду «Селянської бурси», і дискусия над ними, вибір нового видїлу, реферат делегата гол. видїлу тов-а «Просьвіта» у Львові, реферат делегата молочарської спілки і вистави господарської в Стрию, та евентуалїя.

— 3 Тернополя. Великі вечерниці з танцями уряджує в второк 7. вересня (перед лат. сьвятим) товариство Інститут жіночий ім. княгині Ярославни в Тернополі в салі «Бєсїди». Запрошеня виплєсь при кінці сего місяця.

— Іменованя. Міністер судівництва іменовув судіями авскультантів: Кар. Соботу для Обертїна, Володим. Петровского для Снятина, Север. Бодяра для Рогатина, Мар. Подвиньского для Гусятина, Стан. Лянга для Сокаля, д-ра Миколу Бодруга для Козової, Романа Витощиньского для Чорткова, Михайла Ремизовского для Рави рус., Володим. Гавінчака для Калуша, Юліяна Вергановского для Товмача, Мих. Гартникевича для Рожнітова, Кан. Оценгавєра для Журавна, Йос. Гурского для Динова, Г. Боржемского для Радехова, Ром. Гузара для Делятина, Івана Борулу для Залозець, Теод. Фавстмана для Вишніці, д-ра Жигм. Вінтера для Турки, Кар. Должипкого для Підгаєць, Ад. Немеца для Глустого і Влад. Брикевича іля Угнова.

— Перенесєня. Міністер судівництва переїс судіів: Влад. Реклевского з Лежайска до Коросна, д-ра Ав. Фл. Квєцїньского з Коросна до Лежайска, Ів. Тесєйрого з Куликова і Ром. Крогулецкого до Перемишля, Влад. Піскозуба з Чорткова до Надвірної, Івана Роговского з Обертїна до Тисьмениці, Каз. Терликовского з Рави рус. до Дрогобича, Мирослава Янкевича з Перемишля до Нового Санча, Ів. Сокульского з Рогатина до Делятина, Жигм. Кшевїньского з Бібрки до Самбора, Евг. Топольницького з Радехова до Добромиля, Едв. Ояка з Делятина до Станиславова,

Мой. Васерманна зі Станиславова до Бібрки, Тад. Стецькова з Нового Сєла до Дрогобича, Йос. Бадєцкого з Угнова до Бучача, Ігнат. Хвойка з Підгаєць до Делятина, Філ. Тенненбаума з Глустого до Дрогобича, Пос. Гєхта з Сокаля до Куликова, Володиміра Дейницького з Боршєва до Теробовлі, Константина Дуба з Бучача до Судової Вишні, Спиридиона Левницького з Залозець до Зборова, Володиміра Кобрїна з Журавна до Дрогобича; надав судіям: Ігнат. Кавецькому в Турці, Володимірови Жегостовскому в Перемишлі і Евст. Залєскому в Зборові посади судіів в окрузі висшого суду кравього у Львові.

— Подяка. Сьвітлій Дирекції тов. взаім. забезпечєнь «Дністер» за даток 20 К яко нагороду за успішний ратунок при пожарі в Станії складає отсим шару подяку старшина пожарного «Сокола» в Виткові старім. — М. Самборський голова.

— 3 почти. З днем 1. вересня 1909 отворить ся новий почтовий уряд в місцевости Теплиці в урядовою назвою «Теплиці». Той уряд буде сполучений з почтовою сїттю дворазовим пішим післанцем до місця обміни почти з існуючою почтовою їздою межі Сїнявою і Майданом Сїнявським. Місцевий округ доручєнь нового почтового уряду творить громада і двірський обшар Теплиці а замісцевий громада Слобода, двірський обшар Дубровиця і отсі присїлки громади Теплиці: Білі, Кольовія, Нагірне, Покриви, Вовчєсте і Зелєнки.

З днем 1. вересня 1909 отворить ся новий почтовий уряд в місцевости Кобаки з урядовою назвою «Кобаки». Той уряд буде получений з почтовою сїттю пішим післанцем до ц. к. почтового уряду в Рожнові. Місцевий округ доручєнь нового почтового уряду творить громада і двірський обшар Кобаки а замісцевий громада і двірський обшар Рибно.

З днем 1. вересня 1909 отворить ся новий почтовий уряд в місцевости Батятичі з урядовою назвою «Батятичі». Той уряд буде сполучений з почтовою сїттю пішим післанцем до ц. к. почтового уряду в Камінці струм. Місцевий округ доручєнь нового почтового уряду творить громада і двірський обшар Батятичі а замісцевий громади Дальнич і Красячїн, фільварок Лїпник і присїлки: Гринюхи, Грушка, Гирявець, Товмач, Збанів і Зденів.

3 прогульки в гори.

(Дальше).

Брєза 4. серпня 1909.

Раненько того дня встали ми, бо верховинці збудили нас скоро. Мимо того годї було зараз вийти, бо густі шраки і дощ спинали нас Приготовані до дороги, ждали погоди, а тимчасом через поріг придивлялї ся опарам і мракам, що неначе дим зносили ся з гірських лісів і збільшували і так вже великі хмари. Нагло над хребтом Середниці показав ся беріг білої хмари. Хмара та виглядаха як кількадесят метрів груба, а гнучка плита, що понад верхню гір переуховнула ся через гірський хребет. Опісля всунула ся поволі в яр. Потім не зміняючи зовсім ні своєї плитової форми ні грубости она повзла в гору на другий верх, на яким ми стояли, накрила нас зовсім і ми вже не могли дальше бачити сего залуви гір мрачною плитою. Цїлий час, коли ми оглядали ту хмару, видно було не лише єї боки і спід, але також цілу горішню верхню, що сріблом полискувала до відслонєного хвилєво сонця. Вже для самого виду такої повзаючої хмари варто було йти в гори і ночувати в невідгінній і душпїй зимівці. Коли нам було вже за довго ждати на погоду, ми умовили ся з господарем, щоби нас спровадив в потік Тихий і небавом опісля ми йшли границєю повіта Стрийского і Долинського. Поміж двома горами Магурою і Менчєлем ми спустили ся в діл. Після мани повинна була аж до долу провадити стежка. Тимчасом, як би не провідник, ми не були би зійшли належито. Високі трави, густі корчі зі верти, лопухи і кропиви замикали дорогу зі всіх сторін і ми ідучи за провідником ледви передерли ся скрізь ту плутанину. На долинї побачили ми вже яснє сонце, роззираючи ся з провідником і далі вже пішли самі. Поміж потоком Тихим а рікою Мізунькою тягне ся здовж потоку Соболя дорота збудована з кругляків до перевозу бервен з лісів. Цїлковите занедбанє дороги, позападані мости, опущєні доми, що стоять при тій дорозі, вказують, що сею дорогою, хоч як гарні є при нїй види, давно вже ніякий віз і не їхав. Стан дороги вказує також, що з лісів видобуто вже всьо,

Поручає ся склад церковних парамехтів у Львові, ул. Руска ч. 8.

ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Спожарський і Усценський)

Цїни на жаданє даром і франсо.

